

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації
Гавриленко Тетяни Сергіївни
на тему «Еволюція та розвиток функцій Київської міської ради:
історико-теоретичний аспект», поданої на здобуття наукового ступеня
доктора філософії з галузі знань 08 Право
за спеціальністю 081 Право**

Міжкафедральний семінар, проведений на базі кафедри теорії та історії
держави і права «17» листопада 2023 року, протокол № 5.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Дослідження еволюції та розвитку функцій Київської міської ради як органу місцевого самоврядування зі спеціальним статусом в Україні, зокрема через призму історико-теоретичного аналізу, є необхідним у контексті зосередження уваги науки на еволюції, сучасному стані та розвитку функцій Київської міської ради, особливо у період війни.

Необхідність дослідження вищенаведеного питання зумовлена низкою процесів, які сьогодні відбуваються у державі – у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Європейська спільнота сьогодні акцентує увагу України на проведенні низки реформ, які полягають зокрема в необхідності децентралізації влади, розширення прав територіальних громад, зосередження уваги держави на можливості вирішувати питання місцевого значення на місцях, ефективності місцевої влади.

Ми переконані у тому, що досягнення успіхів, яких від нас чекають не лише європейські партнери, а і український народ, неможливе без формування та реалізації державної політики у визначеній сфері, яка має бути розроблена з урахуванням переваг та недоліків становлення та розвитку, еволюції становлення функцій органів місцевого самоврядування на прикладі столичного органу місцевого самоврядування – Київської міської ради, яка виступає передовим механізмом у реалізації державної політики становлення та розвитку місцевого самоврядування та муніципальної влади в Україні.

На сьогоднішній день еволюційні питання становлення та розвитку органів місцевого самоврядування піднімаються не так часто, скільки потребують. Переймаючи європейський досвід функціонування місцевих рад, не приділяється увага аналізу пройдешнього національного досвіду, однак саме така робота над помилками, з використанням історико-теоретичного аспекту функціонування Київської міської ради, стала б ефективним важелем формування новел реформування місцевого самоврядування та муніципальної влади в Україні.

Київська міська рада є органом місцевого самоврядування зі спеціальним статусом в Україні, фактичним прикладом місцевої ради розвиненої столиці європейської країни, яка проживає епоху реформування

місцевого самоврядування в Україні та реформу децентралізації влади. Під час зазначених подій надто важливим є дослідження еволюції та розвитку функцій Київської міської ради, зокрема через призму історико-теоретичного аспекту, для виявлення переваг та недоліків функціонування визначеного органу місцевого самоврядування та наведення пропозицій щодо удосконалення регламентації та реалізації функцій сучасної Київської міської ради.

Аналіз останніх досліджень у сфері функціонування органів місцевого самоврядування, зокрема дослідження функцій Київської міської ради, їх еволюції та розвитку в Україні підтверджує певний дослідницький інтерес у визначеному питанні.

Крім того, сьогодні потребує дослідження питання впливу правового режиму воєнного стану на функціонування органів місцевого самоврядування у місті Києві. Зокрема, важливо звернути увагу на дослідження законодавства, що врегульовує особливості функціонування органів місцевого самоврядування під час правового режиму воєнного стану, адже у місті Києві складається дедалі складна ситуація з реалізацією відповідних повноважень, що полягає у наступному. Повноваження мера, повноваження голови Київської міської державної адміністрація, яка не припинила свою діяльність у зв'язку з утворенням Київської міської військової адміністрації, та повноваження начальника Київської міської військової адміністрації дублюються у певних частинах, що є недопустимим та потребує виправлення, шляхом деталізації повноважень Київської міської військової адміністрації у Законі України «Про правовий режим воєнного стану» тощо.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних праць дає змогу констатувати, що більшість учених досліджувати питання функціонування або становлення та розвитку органів місцевого самоврядування, однак праці присвячені саме еволюції та розвитку Київської міської ради не є достатніми, що свідчить про необхідність звернення до питання сучасного функціонування Київської міської ради та дослідження сучасних функцій столичного органу місцевого самоврядування в Україні, враховуючи досвід функціонування органів місцевого самоврядування під час правового режиму воєнного стану.

Дослідженню питання становлення та розвитку органів місцевого самоврядування в Україні присвятили свої наукові праці такі учені як: Авер'янов В., Андресюк Б. П., Баймуратов М. О., Биков О.М., Батанов О. В., Вакуленко В. М., Васильєва Н. В., Гошовська В. А., Дмитренко Г. В., Дідич Т. О., Іваницька О. М., Іванова Т. В., Ігнатенко О. С., Заяць І. Я., Калюжний І. А., Казюк Я. М., Карпенко О. В., Кащишин М. А., Калиновський Б. В., Колтуң В. С., Корнієнко М. І., Куц Ю. О., Куйбіда В. С., Лебединська О. Ю., Нижник Н. Р., Олійник Н. І., Пархоменко Н.М., Погорілко В. Ф., Пухтинський М. О., Серьогіна С. Г., Скоморовський В. Б., Тодика Ю. М., Француз-Яковець Т. А., Шарій В. І., Шевченко А. Є., Шкабаро В., Щebetун І. та інші.

Визначення історико-теоретичних особливостей еволюції та розвитку функцій органу місцевого самоврядування, зокрема Київської міської ради, наявне в роботах таких науковців як: Бойко І. Й., Борденюк В. І., Білинська М. М., Васильєва О. І., Ворона П. В., Верменич Я. В., Горбатюк Е. С., Графський В. Г., Гошко Т. Д., Гураль П. Ф., Дідич Т. О., Кравченко М. В., Куйбіда В. С., Кризина Н. П., Лукіна Т. О., Мамонова В. В., Калиновський Б. В., Камінська Н. В., Матвєєва Т. О., Шевченко А. Є. та інші.

Дослідження питання саме розвитку функціонування органів місцевого самоврядування в Україні, недоліків наявних функцій та переваг, зокрема у Київській міській раді, досліджено такими науковцями як: Байрамутов М. А., Баймуратов М. О., Біленчук П. Д., Бейко О. В., Грищенко І. М., Дробот І. О., Калиновський Б. В., Куйбіда В. С., Ковтун І. Б., Орзіх М. П., Рачинський А. П., Шаповал В. М. та іншими.

Таким чином, слід констатувати, що питання функціонування органів місцевого самоврядування в Україні є важливим та активно досліджуваним з боку учених. Варто зауважити те, що питання функцій органів місцевого самоврядування піднімається у працях більшості з наведених вище учених, але при цьому дослідженню еволюції та розвитку саме функцій Київської міської ради приділено недостатньо уваги, особливо недостатньо приділено уваги питанню функціонування органів місцевого самоврядування під час правового режиму воєнного стану.

Функціонування столичної міської ради потребує сучасного дослідження, зокрема у контексті історико-теоретичного аспекту з урахуванням сучасних воєнних умов. Зважаючи на вищенаведене, постає необхідність у проведенні сучасного історико-теоретичного дослідження еволюції та розвитку функцій Київської міської ради.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження здійснювалося відповідно до законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Національної стратегії розвитку освіти на 2012–2021 роки (Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013), Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 року № 1393-р. Дане дослідження належить до фундаментальних досліджень актуальних проблем суспільних і гуманітарних наук, включених до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 942 від 7.09.2011, зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 970 від 24.10.2012, № 741 від 23.09.2015, № 556 від 23.08.2016.

Дисертаційну роботу проведено в межах науково-дослідної теми кафедри теорії та історії держави і права Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» – «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення прав людини та дитини в умовах розбудови правової, демократичної, соціально-орієнтованої держави з широко розгалуженими

інститутами громадянського суспільства» (номер державної реєстрації: 0118U001384).

3. Наукова новизна отриманих результатів.

Теоретичні та прикладні результати, що становлять наукову новизну дослідження, полягають у тому, що:

уперше:

- здійснено історико-теоретичне дослідження функцій Київської міської ради, еволюції та розвитку функцій, що допомогло виокремити періоди ефективного функціонування міської ради та періоди, що не несли ефективного результату діяльності ради, з'ясувати етапи розвитку функцій Київської міської ради;
- обґрунтовано теоретико-методологічні засади функціонування Київської міської ради, розібрано діяльність місцевої ради на окремі функції та досліджено кожну з них у історично-теоретичному аспекті з урахуванням регламентації та практичної реалізації визначених функцій;
- виявлено пріоритетні та похідні функції Київської міської ради на різних історичних етапах становлення та розвитку за допомогою загальної характеристики функціонування місцевої ради у різні історичні періоди незалежності України;
- запропоновано законодавчо визначити поняття «функція органу місцевого самоврядування» та законодавчо закріпити функцію формування Київською міською радою структури виконавчого органу Київської міської ради - Київської міської державної адміністрації;
- запропоновано критерії класифікації функцій Київської міської ради, та надано їх розгорнуту характеристику;
- визначено недоліки функціонування органів місцевого самоврядування у місті Києві під час правового режиму воєнного стану та запропоновано шляхи вирішення вищезазначених проблем;
- визначено недоліки у частині надання формальної можливості головам сіл, селищ, міст, у разі відсутності військової адміністрації у відповідній громаді, приймати одноосібні рішення, тимчасового, на період правового режиму воєнного стану, з питань, визначених Законом України «Про правовий режим воєнного стану в Україні», що оформлюються розпорядженням: формальність прийняття рішення, яке контролюється військовим командуванням та військовою обласною адміністрацією; оформлення рішення голови ради як розпорядження на протипагу законодавчої вимоги оформлювати у результаті рішенням ради тощо;

удосконалено:

- наукову характеристику функцій Київської міської ради шляхом доповнення функціями, які фактично практикуються, однак законодавчо не визначені;
- понятійно-категоріальний апарат у сфері регламентації та реалізації функцій органів місцевого самоврядування загалом та Київської міської ради зокрема;

– обґрунтування співвідношення понять «повноваження органів місцевого самоврядування», «компетенція органів місцевого самоврядування», «функції органу місцевого самоврядування» як понять, визначення яких є подібними, однак несуть в собі різний зміст та потребують розмежування на законодавчому рівні;

– класифікацію функцій органу місцевого самоврядування загалом та Київської міської ради зокрема;

дістали подальшого розвитку:

– визначення понять «повноваження органів місцевого самоврядування», «компетенція органів місцевого самоврядування», «функції органів місцевого самоврядування», «функції Київської міської ради» та інших понять понятійно-категоріального апарату інституту місцевого самоврядування в Україні;

– наукові положення у контексті еволюційної етапності функцій Київської міської ради;

– наукові положення щодо видів функцій органів місцевого самоврядування, зокрема Київської міської ради;

– наукові положення щодо форм реалізації функцій Київської міської ради, законодавчої регламентації функцій органів місцевого самоврядування;

– класифікація форм реалізації Київською міською радою своїх повноважень та компетенцій, визначеної Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

– аналіз контролю за функціонуванням органу місцевого самоврядування, зокрема Київської міської ради, з розподілом такого контролю на гілки влади, визначені Конституцією України: законодавчу гілку влади, виконавчу гілку влади та судову гілку влади;

– аналіз повноважень органів місцевого самоврядування під час правового режиму воєнного стану, що мають тимчасовий характер, відповідно до чинних законодавчих актів.

4. Теоретичне значення результатів дисертації.

Дисертація містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати проведеного дослідження, що мають істотне значення для розвитку теоретико-правового осмислення функцій Київської міської ради з використанням методологічного апарату і оцінки накопиченого практичного національного досвіду функціонування органів місцевого самоврядування в Україні. Результати дослідження свідчать про особистий внесок дисертанта в юридичну науку та характеризуються єдністю змісту.

5. Практичне значення результатів дисертації.

Ідеї, узагальнення, висновки, зроблені у дисертаційному дослідженні, можуть бути використані в практичній роботі Київської міської ради та інших органах місцевого самоврядування під час реалізації функцій, повноважень, компетенцій, задля покращення функціонування місцевої ради

тощо; під час правового режиму воєнного стану; під час розробки законодавчих змін у сфері місцевого самоврядування; під час діяльності фахівців та науковців у галузі місцевого самоврядування, які працюють над розв'язанням комплексу проблем територіального розвитку; під час складення наукових текстів, що підтверджується науковими публікаціями та актами впровадження результатів дисертаційного дослідження.

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертація є самостійною науковою працею, в якій обґрунтовано стан наукової розробленості загальнотеоретичних особливостей еволюції та розвитку органів місцевого самоврядування в Україні, зокрема у місті Києві, а також генеза еволюції та розвитку органів місцевого самоврядування в Україні.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі теорії та історії держави і права Університету «КРОК». Науковий керівник - д.ю.н., професор, професор кафедри державно-правових дисциплін Університету «КРОК» Француз-Яковець Т.А.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Гавриленко Т.С. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело. Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає діючим вимогам щодо її оформлення.

7. Список опублікованих праць за темою дисертації

За результатами досліджень опубліковано 13 наукових праць, у тому числі 9 статей у наукових фахових виданнях (з них 4 статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до ОЕСР та/або Європейського Союзу, фахових виданнях України категорії «А», або закордонних виданнях, що входять до WoS або Scopus), 4 тези доповідей в збірниках матеріалів конференцій.

Загальний обсяг публікацій дорівнює 2,62 авторських аркуша.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Гавриленко Т. С. Перспективи розвитку місцевого самоврядування у місті Києві. Юридичний науковий електронний журнал. №8/2021. С. 35-36. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-8/7>.
2. Гавриленко Т. С. Особливості здійснення місцевого самоврядування в місті Києві. Правничий вісник Університету «КРОК». Вип. 36-37. К. 2019. С. 29-34. <https://library.krok.edu.ua/media/library/category/zhurnali/pravnychy-visnyk-universytetu-krok/pravnychy-visnyk-universytetu-krok-n36-37.pdf>.
3. Гавриленко Т. С. Програма соціально-економічного розвитку міста – як основний елемент місцевої економічної політики Київської міської ради. Правничий вісник Університету «КРОК». Вип.31. К. 2018. С. 128–133.

<https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/106/83>.

4. Гавриленко Т. С. Дипломатична місія воєводи Адама Киселя з точки зору сучасності. Правничий вісник Університету "КРОК". 2019. № 35. С. 44-50. <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/218/185>.

5. Гавриленко Т. С. Упровадження сучасних технологій в органах місцевого самоврядування в Україні на прикладі міста Києва. Юридичний науковий електронний журнал, № 9/2021. С. 18-20. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/2>. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/2>.

6. Havrylenko T. Modern forms of public interaction with the representative local body – Kyiv city council. Visegrad Journal on Human Rights. 2021. №4. P. 63-66. https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2021/11/VJHR_4_2021.pdf.

7. Omelchuk, V., Kalinichenko, O., Naida, I., Romanov, M., Havrylenko, T. (2021). A person, their security as a value in the spectrum of public power: Legal problems of recognition through a civilizational perspective. Linguistics and Culture Review, 5(S4), P. 1790-1805. URL: <https://novumjus.ucatolica.edu.co/article/view/4541>. DOI: 10.14718/NOVUMJUS.2022.16.3.5. SCOPUS.

8. Havrylenko T. FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE KYIV CITY COUNCIL AS A LOCAL SELF-GOVERNMENT BODY. EUROPEAN SOCIO-LEGAL AND HUMANITARIAN STUDIES № 2, 2022. P. 222-227. https://ehs-journal.ro/wp-content/uploads/2023/02/ESLHS_2_22_PRINT.pdf.

9. Havrylenko T. DEVELOPMENT OF THE KYIV CITY COUNCIL STRUCTURE. EUROPEAN SOCIO-LEGAL AND HUMANITARIAN STUDIES № 1, 2022. P. 76-80. URL: https://ehs-journal.ro/wp-content/uploads/2022/10/ESLHS_1_22.pdf.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Гавриленко Т. С. Неврегульованість в чинному законодавстві норм, що визначають порядок усунення Президента України з поста у порядку імпичменту. Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах: Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції (30-31 березня 2018р., м. Дніпро). Дніпро. С. 185-187. https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/fsnm/program_5acc67b04c822.pdf.

11. Гавриленко Т. С. Впровадження в життя задекларованих засад місцевого самоврядування. Сучасні правові системи світу: тенденції та фактори розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (27-28 серпня 2021 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. С. 10-13.

12. Гавриленко Т. С. Засади організації європейської системи місцевого самоврядування. Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (17-

18 вересня 2021 р., м. Львів). Львів: Західноєвропейська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. – С. 25-27.

13. Гавриленко Т. С. Становлення та розвиток органів місцевого самоврядування Києва. Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність: Матеріали Міжнародної наукової конференції 24-25 травня 2019 р., м. Дніпро). Дніпро: СПД "Охотнік", 2019. С. 361-362. https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/202/soc_gum_dosl.pdf.

ВВАЖАТИ, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Гавриленко Т.С. на тему: «Еволюція та розвиток функцій Київської міської ради: історико-теоретичний аспект», відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» за № 40 від 12 січня 2017 року та пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертацію Гавриленко Тетяни Сергіївни на тему: «Еволюція та розвиток функцій Київської міської ради: історико-теоретичний аспект», до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

**Головуюча на засіданні
міжкафедрального семінару
завідувач кафедри теорії та історії держави і права
Вищого навчального закладу
«Університет економіки та права «КРОК»
к.ю.н.**

Олена ЧЕРНЕТЧЕНКО

Секретар

Олександра ГОРБАЧЕНКО

Підписи:
Директор департаменту вищої освіти Вищого навчального закладу
«Університет економіки та права «КРОК»
14 20 23 р.